KUTSESTANDARD

Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7	7

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Maastikuarhitektuuri objektiks on maastik ehk kogu välisruum. Maastikuarhitekt tegeleb nii ehitatud, ehitatava kui ka looduskeskkonnaga kõikjal, olenemata selle tegelikust seisundist või juriidilisest staatusest.
Maastikuarhitekti töö eesmärk on maastiku kui välisruumi ruumilise terviklahenduse väljatöötamine. Ta kavandab meetmeid ja tegevusi keskkonna edendamiseks, planeerimiseks, loomiseks või taastamiseks, võttes sealjuures arvesse kultuurilisi, sotsiaalseid, majanduslikke, tehnilisi, ohutusalaseid, keskkonnasäästlikke ja ökoloogilisi aspekte.
Maastikuarhitekti poolset välisruumi projekteerimist käsitletatakse arhitektuurse projekteerimisena.

Maastikuarhitekti pädevust nõudvad enamlevinud välisruumi ehitusprojekti arhitektuuri osa[1] koostamise objektid on:
- tee- ja tänavaruum ning seotud rajatis;
- hoonetega seotud või eraldiseisev väljak ja plats;
- elamupiirkonna, korterelamu, kooli, lasteaia jm õueala, sisehoov, siseaed, katusaed;
- ühiskondlike-, tootmis- ja põllumajandushoone ja -rajatise ümbrus; haljak, aed, park, haljasala, linnamets;
- mängu- ja spordiväljak ja seotud spordi- ja puhkerajatis, staadioni väliala, matka- ja õpperada, virgestusala, keskkonnahariduslik ala;
- olulist välisruumi arhitektuurilist projekteerimist nõudev taristuobjekt, nagu näiteks niisutus- ja kuivendusrajatis;
- kaitseistandus tee, tootmisala jne ääres;
- veekogu kaldaala, suplusala, ujumiskoht, promenaad, kaldakindlustusrajatis vm kaldal asuva ehitise teenindamiseks vajalik avalikus veekogus asuv rajatis;
- supelranda teenindav kaldaga püsivalt ühendamata spordi- või puhkerajatis;
- välisruumi rajatis, sh trepp, pandus, piirdeaed ja värav (sh, millega kaasnevad kaevetööd), terrass (sh üle 1 m kõrge), varikatus (sh üle 20 m2 ehitusaluse pinnaga), skulptuur, mälestusmärk, purskkaev jm selline rajatis (sh üle 5 m kõrge ja avalikkusele suunatud), lipumast, viit, infotahvel;
- kalmistu;
- kaitstav maastikuobjekt, kaitsealune välisruumi rajatis või väikeehitis;

Maastikuarhitekt osaleb, koostab või juhib planeeringuid planeeringu kõikides liikides vastavalt oma pädevusele.

Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7 on spetsialist, osaleb meeskonna liikmena erinevate maastikuarhitektuursete ehitusprojektide juures, töötades välisruumi objektide projekteerimisel volitatud maastikuarhitekti juhendamisel ja vastutusel
Ta osaleb meeskonna liikmena ka maa- ja veealade, linnade ja teiste asulate ruumilise keskkonna planeeringute koostamises.

_____
[1] - EVS 932 standard „Ehitusprojekt“

A.2 Tööosad

A.2.1 Ehitusprojekti arhitektuuri välisruumi osa terviklahenduse koostamine selle kõigis staadiumites
1. Lähtetingimuste analüüs ja programmi koostamine

2. Ruumiliste visioonide, kontseptsioonide ja eskiiside koostamine
3. Ehitusprojekti arhitektuuri välisruumi osa koostamine
4. Vormistamine ja dokumenteerimine
5. Koostöö huvitatud osapoolte ja asjakohaste ametkondadega
6. Autorijärelevalve ja osalemine välisruumi ja selle rajatiste kasutuselevõtu protsessis

A.2.2 Planeeringu koostamine erinevates planeeringu liikides
1. Planeeringuala ülevaatus, ruumiline analüüs ja planeeringu lähteseisukohtade koostamine
2. Ruumiliste visioonide ja planeeringute eskiislahenduste koostamine
3. Avalikkuse, huvitatud isikute ja asjakohaste ametiasutuste arvamustega arvestamine tasakaalustatud ruumilise lahenduse kaudu
4. Planeeringuala ruumilise terviklahenduse koostamine
5. Planeeringu ruumilise terviklahenduse tutvustamine ja põhjendamine koostöö ning avalikustamise kaudu
6. Planeeringu vormistamine

A.2.3 Maastiku uurimine, inventeerimine, hindamine ja maastiku hooldamise kavandamine
1. Tööprotsessi kavandamine
2. Lähteandmete kogumine, sh välitööd
3. Andmete analüüs
4. Lõppdokumendi koostamine ja vormistamine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Maastikuarhitekti töö toimub nii büroos kui ka välitingimustes objektil. Töö on üldjuhul loominguline ja võib olla perioodiliti vaimselt pingeline, töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt. Välitööde osas võib töö olla mõõdukat füüsilist pingutust nõudev.

A.4 Töövahendid

Maastikuarhitekt kasutab oma töös tavapäraseid bürootöövahendeid, mitmesuguseid kommunikatsioonitehnikaid, kontori-, fototöötlus-, modelleerimis- ja projekteerimistarkvara, kaarte ning maketeerimisvahendeid. Samuti välitöös kasutatavaid mõõte- ja dokumenteerimisvahendeid (nt fotokaamera, klupp, kõrgus- ja kaugusmõõtja jt).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Vaimsed võimed: ruumitaju ning ruumi analüüsimise, ettekujutamise ja komponeerimise võime, loogiline mõtlemine ja üldistusvõime.
Isikuomadused: koostöövõime, vastutusvõime, distsiplineeritus, suhtlemisvalmidus, loomingulisus, otsustusvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Diplomeeritud maastikuarhitekti kutse on hariduslik kvalifikatsioon, mis saadakse vastava eriala magistriõppe täies mahus läbimisel ning kantakse märkena õppeasutuse väljastatavale akadeemilisele õiendile või hinnetelehele.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

maastikuarhitekt, maastikuarhitekt- konsultant, linna maastikuarhitekt, valla maastikuarhitekt, maastikuarhitekt-planeerija, planeerija, arhitekt-planeerija, linnaaednik, vallaarhitekt, linnakujunduse spetsialist, haljastuse- ja heakorra spetsialist jne.

A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks

a) Planeerimisseadus
b) Ehitusseadustik ja selle asjakohased rakendusaktid (sh MKM määrus nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“, MKM määrus nr 61 „Kvalifikatsiooni tõendamise nõudega ehituse tegevusalade täpsem jagunemine ja nendele tegevusaladele vastavad täpsemad kvalifikatsiooninõuded“),
c) Ehitusprojekti standard EVS-932
d) Muud maastikuarhitektuuri valdkonda käsitlevad rahvusvahelised kokkulepped, õigusaktid ja standardid.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7 kutse saamiseks on nõutav kompetentside B.2.1 – B.2.3 ja B.2.4 (läbivad kompetentsid) tõendamine. Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7 kutse näol on tegemist haridusliku kvalifikatsiooniga, mis saadakse vastava eriala magistriõppe täies mahus läbimisel.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Ehitusprojekti arhitektuuri välisruumi osa terviklahenduse koostamine selle kõigis staadiumites	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. Oma pädevuse piirides või objekti vastutava maastikuarhitekti juhendamisel selgitab välja ja analüüsib asukohast, kasutajate vajadustest ja võimalustest tulenevaid lähtetingimusi ning koostab välisruumi projekteerimise lähteülesande ja programmi. 2. Koostab oma pädevuse piirides või objekti vastutava maastikuarhitekti juhendamisel ja lähteülesande alusel erinevaid ruumilisi visioone, kontseptsioone ning eskiislahendusi, leides funktsionaalselt, sotsiaalselt, ökoloogiliselt, konstruktiivselt ja tehniliselt toimiva, ohutu ning esteetiliselt ja majanduslikult tasakaalustatud jätkusuutliku lahenduse. 3. Koostab oma pädevuse piirides või objekti vastutava maastikuarhitekti juhendamisel ja eskiisist lähtudes ehitusprojekti eel-, põhi- ja tööprojekti arhitektuuri osa välisruumi lahendused vastavalt ehitusprojektile esitatavatele nõuetele ja heale tavale ning kooskõlas teiste ehitusprojekti osadega. 4. Vormistab juhendamisel ehitusprojekti graafilise, tekstilise ja illustratiivse osa selgelt, loetavalt ja arusaadavalt ning vastavalt ehitusprojekti vormistamisele esitatavatele nõuetele. 5. Selgitab välja osapoolte vajadused ning leiab mõistlikud ja tasakaalustatud lahendused koostöös asjakohaste ametkondadega. 6. Teostab oma pädevuse piires või objekti vastutava maastikuarhitekti juhendamisel autoriõiguse kaitseks autorijärelevalvet. Tagab ruumilise lahenduse terviklikkuse ja selle säilimise ehitamise käigus. Koostab välisruumi ja selle rajatiste hooldus- ning kasutusjuhendid, arvestades toodete ja materjalide tootja juhendeid ning neile kehtestatud nõudeid.	
Teadmised: 1) üldine kultuurilugu: kohalike kultuurmaastike tekkimine ja nende muutused aja jooksul, põhilised seosed inimese ja tema füüsilise ning sotsiaalkultuurilise keskkonna vahel; aegade jooksul toimunud väärtuste, suhtumiste, uskumuste ja käitumiste muutused; 2) linnaehituse, maastikuarhitektuuri, arhitektuuri ajalugu, teooriaid, tüpoloogiad ja ruumikompositsiooni põhimõtted ning arhitektuuriga seotud reaal- ja ehitusteaduste, -tehnikate ja -tehnoloogiate alused; 3) ruumi komponeerimise põhimõtted; 4) maastiku kujunemise ja toimimise põhialused lähtudes maastikust kui tervikust; 5) ökoloogilised protsessid, säästliku keskkonna kavandamise ja maastiku hooldamise põhimõtted; 6) kultuurmaastike tekkimine, muutumine, sotsiaalteadused. Inimese ja füüsilise ning sotsiaalkultuurilise ruumi seosed; 7) erinevad maakasutustüübid, nende areng läbi aegade, sisemine toimimine ja territoriaalsed nõudmised, omavaheline mõju ning sobivus; 8) välisruumi ja välisruumiga seotud taristu rekonstrueerimise, restaureerimise, konserveerimise ja hoolduse põhimõtted; 9) projekteerimisprotsessi ja projekti juhtimise põhimõtted, projekti staadiumitest tulenevad nõuded; 10) üldtunnustatud kaasamise meetodid; 11) projekteerimist reguleeriv seadusandlus ja muud tehnilised normid; 12) üldtunnustatud planeerimise teooriad ja ühiskonna arengusuunad; planeerimisprotsessi ja selle läbiviimise üldpõhimõtted ja erijuhtumid, planeeringu täpsusastmest tulenevad erisused;	

13) ohutustehnikad, sh tuleohutus, välisruumi otsene ja kaudne ohutus (haljastus, astang, trepp, spordi- ja mänguväljak, valgustuse lahendused jne), liiklusruumi ohutus (parklad, kergliiklusteed jne), materjaliohutus, laste ohutus jne; 14) ergonoomika; 15) universaalne disain ja barjäärivaba keskkond; 16) teadmised erivajadustega inimestele mõeldud lahendustest.	
B.2.2 Planeeringu koostamine erinevates planeeringu liikides	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Analüüsib planeeringu lähteolukorda, arvestades ruumilise, majandusliku, sotsiaalse, loodusliku, ajaloolise, kultuurilise jm keskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi. Koostab lähteseisukohad planeeringu ruumilise terviklahenduse koostamiseks, arvestades võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajaduste ja huvidega. 2. Koostab lähteseisukohtade alusel mitmesuguseid ruumilisi visioone, ruumilisi strateegiaid ning planeeringu eskiislahendusi, leides ühiskonnale vajalikke funktsionaalselt, esteetiliselt ja majanduslikult tasakaalustatud lahendusi. 3. Mõistab osapoolte vajadusi ja osaleb tasakaalustatud lahenduste leidmisel sisulistele probleemidele. Teeb koostööd avalikkuse, huvitatud isikute ja asjakohaste ametiasutustega, kasutades selleks sobivaid koostöövorme. 4. Koostab planeeringu ruumilise terviklahenduse vastastikuses koosmõjus teiste planeeringu osadega, lähtudes varasematest analüüsidest, visioonidest ja eskiislahendusest. Kavandab planeeringuga eeldused ja võimalused tervikliku kvaliteetse elukeskkonna väljakujundamiseks 5. Tutvustab, selgitab ja põhjendab planeeringu lahendust ning vastab üleskerkinud küsimustele mõistetavalt. Tagab teabe kättesaadavuse ning oskab planeeringu eesmärgist tulenevalt välja tuua olulisemaid arutluse punkte. 6. Vormistab planeeringu graafilise, tekstilise ja illustratiivse osa selgelt, loetavalt ja arusaadavalt.	
Teadmised: 1) linnaehituse, maastikuarhitektuuri, arhitektuuri ajalugu, teooriaid, tüpoloogiad ja ruumikompositsiooni põhimõtted ning arhitektuuriga seotud reaal- ja ehitusteaduste, -tehnikate ja -tehnoloogiate alused; 2) maastiku kujunemise ja toimimise põhialused lähtudes maastikust kui tervikust; 3) ökoloogilised protsessid, säästliku keskkonna kavandamise ja maastiku hooldamise põhimõtted; 4) kultuurmaastike tekkimine, muutumine, sotsiaalteadused. Inimese ja füüsilise ning sotsiaalkultuurilise ruumi seosed; 5) erinevad maakasutustüübid, nende areng läbi aegade, sisemine toimimine ja territoriaalsed nõudmised, omavaheline mõju ning sobivus; 6) üldtunnustatud planeerimise teooriad ja ühiskonna arengusuunad; planeerimisprotsessi ja selle läbiviimise üldpõhimõtted ja erijuhtumid, planeeringu täpsusastmest tulenevad erisused; 7) välisruumi ja välisruumiga seotud taristu rekonstueerimise, restaureerimise, konserveerimise ja hoolduse põhimõtted; 8) maastikuobjektide uurimis-, inventeerimis-, hindamis-, viisid ja –meetodid; 9) üldtunnustatud kaasamise meetodid; 10) majandus- ja ettevõtluskeskkond, nende üldised arengusuunad; 11) planeerimist reguleeriv seadusandlus ja normdokumendid; 12) ohutustehnikad, sh tuleohutus, välisruumi otsene ja kaudne ohutus (haljastus, astang, trepp, spordi- ja mänguväljak, valgustuse lahendused jne), liiklusruumi ohutus (parklad, kergliiklusteed jne), materjaliohutus, laste ohutus jne; 13) ergonoomika; 14) universaaldisain ja barjäärivaba keskkond.	
B.2.3 Maastiku uurimine, inventeerimine, hindamine ja maastiku hooldamise kavandamine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Osaleb lähtuvalt tööülesandest tööprotsessi kavandamisel, metoodika valimise ja ekspertide kaasamisel. 2. Osaleb tööülesandest lähtuvalt lähteandmete kogumisel, kasutades asjakohaseid andmekogusid, ekspertarvamusi jne. Osaleb välitöödel. 3. Analüüsib oma pädevuse piires andmekogudest, ekspertidelt ja /või välitöödelt saadud andmeid, kasutades asjakohaseid ja sobivaid metoodikaid ja meetodeid.	

4. Koostab lähtuvalt lähteülesandest kas uuringu lõpperaporti, aruande, hoolduskava, inventuuri vm, vormistades selle graafilise, tekstilise ja illustratiivse osa selgelt, loetavalt ja arusaadavalt.
Teadmised: 1) linnaehituse, maastikuarhitektuuri, arhitektuuri ajalugu, teooriaid, tüpoloogiad ja ruumikompositsiooni põhimõtted ning arhitektuuriga seotud reaal- ja ehitusteaduste, -tehnikate ja -tehnoloogiate alused; 2) erinevad maakasutustüübid, nende areng läbi aegade, sisemine toimimine ja territoriaalsed nõudmised, omavaheline mõju ning sobivus; 3) ökoloogilised protsessid, säästliku keskkonna kavandamise ja maastiku hooldamise põhimõtted; 4) välisruumi ja välisruumiga seotud taristu rekonstrueerimise, restaureerimise, konserveerimise ja hoolduse põhimõtted; 5) maastiku kujunemise ja toimimise põhialused lähtudes maastikust kui tervikust; 6) maastikuobjektide uurimis-, inventeerimis-, hindamis-, viisid ja –meetodid; 7) üldised teadmised taimebioloogilistest teadustest (sh botaanika, dendroloogia, fütopatoloogia), keskkonnateadustest, maastikuteadusest, geodeesiast ja topograafiast, mullateadusest; 8) looduslike süsteemide füüsilised ja biootilised alused; 9) kultuurmaastike tekkimine, muutumine; 10) teadmised puittaimede hindamisest.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.4 Diplomeeritud maastikuarhitekt, tase 7 kutset läbiv kompetents	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Peab läbirääkimisi, kasutades selleks mitmesuguseid suhtlemistehnikaid. Selgitab välja osapoolte vajadused ja osaleb mõistlike ning tasakaalustatud lahenduste leidmisel üleskerkinud sisulistele probleemidele. 2. Osaleb töörühma liikmena ehitusprojekti arhitektuuri välisruumi osa koostamisel. On kursis teiste osapoolte tegevuse spetsiifikaga ning nende mõjuga välisruumi osale projektis. 3. Tekitab teistes oma töö täieliku ja täpse teostamisega usaldust. Tegutseb vastavalt kokkulepetele, on järjekindel ja võtab vastutuse oma otsuste ja tegude eest. 4. On kursis ja arvestab oma töös valdkondlike uuendustega, valdkonna- ja erialase teadmuse ja parimate praktikatega ning õigusaktidest tulenevate nõuetega. 5. Analüüsib enda seniseid kogemusi ja oskusi, hindab oma vajadust enesetäiendamiseks. Osaleb täiendkoolitustel ja kasutab võimalusi enese erialaseks täiendamiseks. 6. Osaleb erialastel võistlustel ja näitustel. 7. Kasutab oma igapäevatöös arvutit infotöötluse, ohutuse ja probleemilahenduse osas iseseisva kasutaja tasemel, kommunikatsiooni osas vilunud ning sisuloome osas algaja tasemel (Lisa 1 – Digipädevuste enesehindamise skaala). Kasutab erialaseks tööks vajaminevaid tarkvaralahendusi, sh. CAD tarkvara. 8. Valdab korrektset eesti keelt ja erialast terminoloogiat. On võimeline erialaselt suhtlema vähemalt ühes võõrkeeles tasemel B1 (Lisa 2 – keelte oskustasemete tabel). 9. Mõistab maastikuarhitekti kutse ja eetika ning sisearhitekti ühiskondliku rolli olemust, arvestab sotsiaalsete teguritega ja järgib oma tegevuses kutse-eetika nõudeid.	
Läbivad teadmised: 1) üldine kultuurilugu: kohalike kultuurmaastike tekkimine ja nende muutused aja jooksul, põhilised seosed inimese ja tema füüsilise ning sotsiaalkultuurilise keskkonna vahel; aegade jooksul toimunud väärtuste, suhtumiste, uskumuste ja käitumiste muutused; 2) majandus- ja ettevõtluskeskkond, nende üldised arengusuunad; 3) valdkonda reguleeriv seadusandlus ja normdokumendid; 4) üldtunnustatud kaasamise meetodid; 5) inimese ja füüsilise ning sotsiaalkultuurilise ruumi seosed; 6) ohutustehnikad, sh tuleohutus, välisruumi otsene ja kaudne ohutus (haljastus, astang, trepp, spordi- ja mänguväljak, valgustuse lahendused jne), liiklusruumi ohutus (parklad, kergliiklusteed jne), materjaliohutus, laste ohutus jne; 7) eetikakoodeks;	

8) meeskonnatöö ja juhtimise alused.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	22-16052018-6.1/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Nele Nutt, Eesti Maastikuarhitektide Liit Sulev Nurme, Artes Terrae OÜ Toomas Põld, Loovmaastik OÜ Toomas Muru, Eesti Maaülikool Merlin Kalle, Hendrikson & Ko OÜ Edgar Kaare, Eesti Maastikuarhitektide Liit
3. Kutsestandardi kinnitaja	Arhitektuuri, Geomaatika, Ehituse ja Kinnisvara Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	13
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	16.05.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	19.02.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2162 Maastikuarhitektid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Landscape architect, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	